

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Mgr. Zory Komancové a soudců Mgr. Marcely Vítkové a Mgr. Pavla Matouše ve věci

žalobce: XXXXX, IČO XXXXX,
sídlem XXXXX,
zastoupený advokátem Mgr. Martinem Lorencem,
sídlem Krapkova 452/38, 779 00 Olomouc,

proti
žalovanému: XXXXX, IČO XXXXX,
sídlem XXXXX,
zastoupený advokátem Mgr. Františkem Stratilem,
sídlem Wellnerova 1215/1, 779 00 Olomouc,

o zaplacení 2 000 000 Kč s příslušenstvím, o odvolání žalobce proti rozsudku Okresního soudu v Prostějově ze dne 17. 10. 2018, čj. 6 C 99/2017-294,

takto:

- I. Rozsudek soudu prvního stupně se v I. výroku potvrzuje.
- II. Rozsudek soudu prvního stupně se ve II. výroku mění tak, že žalobce je povinen nahradit žalovanému náklady řízení před soudem prvního stupně ve výši 183 218,20 Kč k rukám jeho zástupce Mgr. Františka Stratila, do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku.
- III. Žalobce je povinen nahradit žalovanému náklady odvolacího řízení ve výši 41 685,30 Kč k rukám jeho zástupce Mgr. Františka Stratila, do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

1. V řízení zahájeném 17. 5. 2017 domáhal žalobce po žalovaném zaplacení částky 2 000 000 Kč s příslušenstvím (zákonnými úroky z prodlení) z titulu vydání prospěchu získaného v období od 1. 4. 2016 do 20. 3. 2017 v důsledku porušení zákazu konkurence (§ 5 zákona č. 90/2012 Sb., zákon o obchodních korporacích – dále jen „ZOK“) R.M., jednatelem žalovaného, který byl v době od 31. 3. 2015 (jmenován do funkce) do 20. 3. 2017 (odvolán z funkce) rovněž jednatelem žalobce. Poukázal na to, že žalobce (vznikl 31. 3. 2015) a žalovaný (vznikl 3. 1. 2011) podnikají ve stejném předmětu (výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona) se stejnou specializací (prodej automobilů) a v této oblasti jsou přímými konkurenty na trhu. Žalobce se v březnu 2017 od třetích osob dozvěděl, že R.M. vedle funkce jednatele žalobce zastává rovněž funkci jednatele žalovaného – tuto skutečnost si prověřil v obchodním rejstříku. Působení R.M. ve funkci jednatele žalovaného, který podniká ve stejném předmětu podnikání, bylo v přímém rozporu s jeho povinnostmi jako jednatele žalobce (§ 199 ZOK). Uvedl, že při stanovení výše prospěchu vycházel z ročního obrátu žalovaného (65 mil. Kč) za dva roky působení M. ve funkci jednatele žalobce při počítaném čistém zisku 3 až 4 %; žalobou se však zatím domáhá částky 2 000 000 Kč za období od 1. 4. 2016 do 20. 3. 2017 (nevylučoval její navýšení). Nárok u žalovaného uplatnil rámcově dopisem ze dne 27. 3. 2017 (odeslán 29. 3. 2017, žalovanému doručen 31. 3. 2017), dne 2. 5. 2017 odeslal žalovanému předžalobní upomínku.
2. Žalovaný navrhl žalobu zamítnout. Poukazoval na to, že R.M. se jeho jednatelem stal o čtyři roky dříve, než byl jmenován jednatelem žalobce a při založení žalobce byla tato skutečnost jeho zakladateli známa. Současně vznesl námitku prekluze žalobou uplatněného nároku. Ačkoli se žalobce (jeho společník) o případném konkurenčním jednání R.M. dozvěděl již při založení společnosti, žalovaný (pro případ, že by žalobce tuto skutečnost rozporoval) namítl, že není pravdivé tvrzení žalobce, že se o porušení zákazu konkurence R.M. dozvěděl až v březnu 2017, neboť stejnou informaci obdržel již v červenci 2016 (1. 7. 2016) z emailové zprávy adresované Z.H., odeslané T.M. (bratr jednatele žalovaného). Emailovou zprávu stejného obsahu pak v dubnu 2016 (13. 4. 2016) obdržel i R.D., jednatel tehdejšího společníka žalobce a současně člen představenstva XXXXX, který ji přeposlal H.. Poukázal na to, že žalobce skutkově a právně totožnou žalobu podal i proti R.M.. K žalobcem namítané konkurenční činnosti uvedl, že na rozdíl od žalobce, který prodával auta ojetá, prodával auta nová, odlišných značek (s auty obchoduje od roku 2013), a že z porušení zákazu konkurenčního jednání R.M. žádný prospěch nezískal. Dodal, že žalobce byl založen na popud H. a D. tak, aby v něm nefiguroval H. v době, kdy společnost XXXXX nemohla s auty obchodovat tak, že by je nakupovala od XXXXX, a následně prodávala dalším obchodníkům.
3. V replice k vyjádření žalovaného žalobce popřel, že by původní společník žalobce (společnost XXXXX, IČO XXXXX) byl při jmenování R.M. jednatelem žalobce s jeho působením u žalovaného seznámen. Skutečnost, že žalovaný ve vztahu k žalobci vykonává faktickou konkurenční činnost, zjistil až z emailové zprávy ze 7. 3. 2017 odeslané z adresy XXXXX@XXXXX.cz na adresu P.K. (z XXXXX). Byť se jedná o anonymní zprávu, obsahuje první konkrétně ověřitelnou informaci (shoda obchodních partnerů), která byla v rámci konkrétního prověřování potvrzena. Dne 16. 3. 2017 byl R.M. vyzván Z.H. (předseda představenstva XXXXX, společník žalobce – pozn. odvolacího soudu) k vysvětlení této skutečnosti do pondělí 20. 3. 2017. Reakcí R.M. bylo, že v pondělí 20. 3. 2017 měl vyklizenou kancelář, nachystané věci k vrácení, počkal na vypracování listin o odvolání z funkce jednatele a okamžitě zrušení pracovního poměru, nijak neprotestoval, nic nevysvětlil. Žalobce připustil existenci emailové zprávy z 1. 7. 2016, která mu byla doručena z adresy XXXXX@XXXXX.cz, namítl však, že tato zpráva nebyla vůbec konkrétní, navíc byla adresovaná Z.H., který v té době nebyl společníkem žalobce a R.M. tehdy ani nebyl zaměstnancem XXXXX R.M. při rozhovoru o této zprávě s Z.H. vše označil za pomluvu pramenící z vážných sporů s bratrem, ujišťoval H., že žalovaný je rodinnou firmou, která s osobními automobily neobchoduje. Dovolával se přitom osmileté bezproblémové

Shodu s prvopisem potvrzuje Jana Kristková.

spolupráce (R.M. nastoupil v roce 2008 do společnosti XXXXX na pozici provozního ředitele a těšil se důvěře H.). V průběhu řízení pak žalobce trval na tom, že svůj nárok uplatnil včas, neboť udavačské emailové zprávy z roku 2016 nebyly způsobilé založit počátek běhu subjektivní prekluzivní lhůty. Vyslovil přesvědčení, že nebyl povinen pravdivost těchto emailových zpráv prověřovat, a to zejména za situace, kdy se mu od R.M. dostalo uvěřitelného vysvětlení. Nadto je dané porušení zákazu konkurenčního jednání co do charakteru jednáním opakujícím se (trvajícím), a proto je nutno běh subjektivní i objektivní prekluzivní lhůty posuzovat pro každý získaný dílčí zisk zvlášť. Pro počátek běhu subjektivní prekluzivní lhůty je tak podle žalobce nutné, aby jako „poškozená“ osoba znal nejprve základní informace o rozsahu a obsahu konkurenčního jednání, zejména pak výši předpokládaného získaného prospěchu, aby mohl své právo řádně uplatnit. Na podporu svého názoru, pokud jde o výklad formulace „dozvědět se“ v ustanovení § 5 odst. 2 ZOK odkazoval na rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 25 Cdo 1169/2000, sp. zn. 33 Odo 477/2001, sp. zn. 30 Cdo 2758/2006 a sp. zn. 28 Cdo 5328/2015.

4. Pokud jde o počátek běhu subjektivní prekluzivní lhůty, žalovaný oponoval žalobcovu názoru, že formulace „dozvědět se“ znamená dozvědět se prokazatelně, hodnověrně či jinak kvalifikovaně. Dle jeho názoru zákon nepředpokládá ani žádnou specifickou kvalitu informace, ze které se poškozený/oprávněný „dozví“, ani mu nestanoví žádnou povinnost si ji ověřovat. Proto nelze přijmout žalobcem předkládané vysvětlení, že dřívějším informacím o konkurenčním jednání R.M. nevěřil, neboť v důsledku takového přístupu by mohl plynutí prekluzivní lhůty libovolně eliminovat. Poškozený/oprávněný běh prekluzivní lhůty přeruší vznesením nároku na vydání prospěchu z konkurenčního jednání u povinného (výše prospěchu nemusí být v tento okamžik specifikována) a od tohoto okamžiku začíná plynout obecná promlčecí lhůta, v níž je povinen specifikovat výši prospěchu, jehož vydání si nárokuje, a případně podat žalobu. Žalovaný je přesvědčen, že žalobce začal informace o konkurenčním jednání prostřednictvím P.K. ověřovat záměrně, aby vzniklo přesvědčení, že se o konkurenčním jednání dozvěděl až po provedeném šetření. Názor žalobce, že právo na vydání prospěchu je právem průběžným, označil za neodpovídající dikci ustanovení § 5 ZOK. Rovněž tak je dle žalovaného nepřipadnou žalobcem označovaná judikatura, která se týká problematiky náhrady škody a vydání bezdůvodného obohacení, což jsou co do podstaty nároky zcela odlišné, jichž by se žalobce mohl domáhat i paralelně s nárokem na vydání prospěchu z konkurenčního jednání.
5. Soud prvního stupně žalobu zamítl a přiznal žalovanému právo na náhradu nákladů řízení ve výši 183 177,64 Kč. Žalobou uplatněný nárok po právní stránce podřadil pod ustanovení § 5 ZOK ve spojení s § 199 ZOK [konkrétně odst. 1 písm. b) tohoto ustanovení] s tím, že se, vzhledem k žalovaným vznesené námitce prekluze, nejprve zabýval otázkou zániku práv z porušení zákazu konkurence. Poukázal na to, že posuzování počátku běhu subjektivní (tříměsíční ode dne, kdy se obchodní korporace o porušení zákazu dozvěděla) i objektivní (jednoletá od porušení zákazu konkurence) prekluzivní lhůty je v ustanovení § 5 odst. 2 ZOK vázáno na znalost, že došlo k porušení zákazu konkurence a nikoliv tedy, jak dovozuje žalobce, na znalost možného prospěchu nebo jiného výsledku porušení zákazu konkurence. Současně zákon předpokládá uplatnění práva dle § 5 odst. 1 ZOK u povinné osoby, tedy nikoliv nutně přímo u soudu, postačí soukromoprávní výzva k plnění. Povinnou osobou přitom může být jak ten, kdo zákaz konkurence porušil přímo, tak i ten, na koho bylo získané právo nebo prospěch následně převedeno. Od uplatnění práva zakotveného v § 5 odst. 1 ZOK běží obecná tříletá promlčecí lhůta (§ 629 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník) k jeho uplatnění u soudu. Uzavřel, že porušení zákazu konkurence je spojeno s kumulativním naplněním dvou rozhodujících skutečností (které mohou, ale nemusí nastat současně), a to, že jednatel oprávněného je nebo se stal členem statutárního orgánu jiné právnické osoby, a dále, že tato jiná právnická osoba podniká v obdobném předmětu činnosti [§ 199 odst. 1 písm. b) ZOK]. Jen k těmto skutečnostem se pak váže i vědomost oprávněné osoby z hlediska počátku subjektivní prekluzivní lhůty. Neakceptoval tedy argumenty žalobce, že jeho vědomost pro uplatnění práv dle § 5 odst. 1 ZOK by se měla vztahovat i k takovým okolnostem

jako je rozsah konkurenční činnosti, doba jejího výkonu a (alespoň přibližná) výše získaného prospěchu, když dodal, že opačný závěr by navíc otevřel možnost nepřipustného účelového prodlužování subjektivní lhůty oprávněnou osobou v podstatě na dobu neurčitou. Dodal rovněž, že neshledává na daný případ aplikovatelnou žalobcem poukazovanou právní úpravu týkající se počátku běhu promlčecí lhůty k uplatnění nároku na náhradu škody, když právo zakotvené § 5 ZOK není nárokem na náhradu újmy, ale jedná se o vydání prospěchu, který osoba povinná získala (tedy zcela odlišný nárok) – nehledě na to, že za určitých podmínek zákon konkurenční jednání dokonce připouští. Účelem ustanovení § 5 ZOK je tak oprávněné osobě daná možnost uplatnit za splnění vymezených podmínek (dodržení poměrně krátkých prekluzivních lhůt k uplatnění práva u povinné osoby) specifické právo (na vydání prospěchu nebo převedení vzniklých práv), a to případně i vůči osobě, na kterou byl prospěch převeden. Pokud jde o skutková zjištění, soud prvního stupně uvedl, že R.M. se jednatelem žalovaného stal dne 18. 1. 2011, jednatelem žalobce byl jmenován dne 31. 3. 2015. Skutečnost, že R.M. je jednatelem žalovaného, byla od počátku známa přinejmenším současnému jednateři žalobce Z.H. (jednatelem žalobce od 20. 3. 2017, v rozhodné době však byl také předsedou představenstva společnosti XXXXX, která je od 8. 9. 2016 společníkem žalobce), proto ve vztahu k žalobci považoval za prokázané, že nejméně od září 2016 věděl, že R.M. je jednatelem žalovaného. Informace, že žalovaný dodává ve značném rozsahu automobily do Německa a že z jeho strany dochází ke zneužívání obchodních informací získaných od žalobce (jinými slovy řečeno, že žalovaný podniká v obdobném předmětu podnikání jako žalobce), pak dle názoru soudu prvního stupně vyplývala již z emailových zpráv z dubna a července 2016 – konkrétně z emailové zprávy, kterou dne 13. 4. 2016 obdržel R.D. (jednatel XXXXX, tehdejší společník žalobce), jakož i z emailové zprávy z 1. 7. 2016 adresované Z.H., obě odeslané T.M. (bratr jednatele žalovaného). Již informace z těchto emailových zpráv tedy byly podle soudu prvního stupně schopné založit u žalobce vědomost o porušování zákazu konkurence R.M.. Obě tyto emailové zprávy soud prvního stupně vyhodnotil jako obsahově totožné s anonymní emailovou zprávou ze 7. 3. 2017 (adresována P.K., zaměstnanci společnosti XXXXX). Tříměsíční subjektivní prekluzivní lhůta tedy dle soudu prvního stupně počala žalobci běžet nejpozději v září 2016, přitom dopis, kterým žalobce uplatnil u žalovaného svůj nárok, byl odeslán dne 29. 3. 2017, tedy zjevně až po uplynutí této lhůty. V souvislosti se stanovením počátku běhu objektivní prekluzivní lhůty k uplatnění práv u povinné osoby se soud prvního stupně zabýval otázkou, zda v případě, kdy porušení zákazu konkurence má (tak jako v projednávané věci) trvalý (pokračující) charakter, začne tato lhůta běžet okamžikem, kdy k porušení zákazu konkurence došlo nebo až okamžikem, kdy porušování tohoto zákazu skončilo. S ohledem na povahu a smysl ustanovení § 5 ZOK dospěl k závěru, že objektivní prekluzivní lhůta k uplatnění práva začne běžet již od okamžiku, kdy k porušení zákazu konkurence došlo, neboť jinak by rozlišování lhůt na objektivní a subjektivní nemělo význam, když objektivní lhůta by zpravidla nezačala vůbec běžet a práva z porušení zákazu konkurenčního jednání by byla limitována toliko lhůtou subjektivní. V odůvodnění svého rozhodnutí soud prvního stupně připustil určitou míru nejistoty ohledně správnosti tohoto svého závěru týkajícího se počátku běhu objektivní prekluzivní lhůty, nicméně pro případ, že by byl správný, uzavřel, že i objektivní prekluzivní lhůta v posuzovaném případě uplynula marně, zejména pokud by se prokázalo, že žalovaný již v době jmenování R.M. do funkce jednatele žalobce vykonával konkurenční činnost. Vzhledem k tomu, že výše uvedené závěry jsou důvodem pro zamítnutí žaloby, nezabýval se již některými dalšími spornými skutečnostmi (otázka splnění notifikační povinnosti žalobci R.M., zda prodej aut žalovaným skutečně naplňoval znaky konkurenčního jednání, otázka výše prospěchu žalovaného a další) a důkazy k jejich objasnění navržené pro nadbytečnost zamítl.

6. Proti rozsudku podal odvolání žalobce. Navrhl, aby odvolací soud rozsudek soudu prvního stupně změnil tak, že rozhodne mezitímním rozsudkem, že právní základ žalobou uplatněného nároku je opodstatněný, popřípadě, aby odvoláním napadený rozsudek zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení. Především soudu prvního stupně vytýkal nesprávné právní posouzení věci,

pokud jde o výklad ustanovení § 5 odst. 2 ZOK, konkrétně v souvislosti se stanovením počátku běhu subjektivní prekluzivní lhůty na září 2016. Za nesprávné, resp. nesrozumitelné označil i odůvodnění otázky běhu objektivní prekluzivní lhůty. Zopakoval všechny své dosavadní argumenty k tomu, že subjektivní prekluzivní lhůta mohla začít běžet nejdříve od 7. 3. 2017, zejména pokud jde o okamžik tzv. skutečně prokázané vědomosti oprávněného. Vytýkal soudu prvního stupně, že zcela pomíjí rozdíl mezi porušením zákazu konkurence (jako úvodní nezbytnou premisou) a následujícími konkrétními právy (nároky), která z takového porušení mohou vzniknout s tím, že subjektivní prekluzivní lhůta k uplatnění nároku dle § 5 ZOK může začít plynout až tehdy, jestliže vědomost oprávněné osoby obsahuje alespoň rámcově existenci, obsah a rozsah konkurenčního jednání – v čem, v jakých konkrétních obchodech a činnosti konkurenční činnost spočívá, po jakou dobu byla vykonávána a jaká je alespoň přibližná výše získaného prospěchu (tj. skutečně prokázaná vědomost). Vytýkal soudu prvního stupně, že se vůbec nevypořádal s jeho argumentací, proč udavačské emailové zprávy z dubna a července 2016 nebyly objektivně způsobilé takovou „skutečnou vědomost žalobce“ založit. Zopakoval rovněž své argumenty pro závěr, že subjektivní i objektivní prekluzivní lhůta běží pro každý dílčí zisk zvlášť, jakož i své přesvědčení, že nárok uplatnil řádně a včas - v této souvislosti vytýkal soudu prvního stupně, že odmítl provést důkazy jím navržené k prokázání výše uplatněného nároku. Soud prvního stupně podle žalobce rovněž pochybil, pokud neprovedl žalobcem dne 3. 10. 2018 navržené důkazy k prokázání nepravdivosti svědecké výpovědi J.V.. Vytýkal soudu prvního stupně, že nepostupoval řádně a v souladu s právem na spravedlivý proces, když odůvodnění písemného vyhotovení rozsudku je zcela odlišné od jeho ústního odůvodnění podaného soudem při vyhlášení, kdy soud argumentoval a rozebral, že důvodem pro zamítnutí žaloby je marné uplynutí objektivní prekluzivní lhůty, o počátku a běhu subjektivní prekluzivní lhůty se přitom jen letmo zmínil. Písemné odůvodnění rozhodnutí je přitom na závěru o marném uplynutí subjektivní prekluzivní lhůty vystavěno a otázce běhu objektivní prekluzivní lhůty se naopak věnuje jen doplňkově. Uzavřel, že odvoláním napadený rozsudek není správný, jestliže je postavený na nesprávné interpretaci a aplikaci § 5 ZOK, a je zatížen závažnými vadami, pro které nemůže obstát - s tvrzeními žalobce se soud prvního stupně nevypořádal řádně a dostatečně, když provedl pouze zkratkovité a neúplné hodnocení žalobcových skutkových tvrzení. Všechny své argumenty opětovně obšírně rozvedl v doplnění svého odvolání. Za zcela neakceptovatelný označil závěr soudu prvního stupně, že vysvětlení, které R.M. podal Z.H. k emailovým zprávám odeslaným v dubnu a červenci 2016 jeho bratrem, je bez vlivu na věc. Zopakoval, že z těchto emailových zpráv mohl žalobce nanejvýš získat obecné hypotetické podezření. Trval na tom, že první konkrétně ověřitelná informace byla obsažena až v emailové zprávě ze 7. 3. 2017, tentokrát nikoliv odeslané bratrem R.M., ale z adresy XXXXX Vytýkal soudu prvního stupně, že se nevypořádal se svědeckými výpověďmi P.K. a zejména R.D.. Pochybení soudu prvního stupně shledával dále v tom, že odmítl bohatou a konstantní judikaturu k otázce počátku běhu subjektivní lhůty při nároku na vydání bezdůvodného obohacení a vyslovil přesvědčení, že judikatura váží se k náhradě škody (v odvolání konkretizovaná) je na daný případ plně aplikovatelná. Uvedl, že zákon ohledně počátku běhu subjektivní prekluzivní lhůty nevyžaduje, aby „poškozený“ snad byl povinen nabyté podezření prověřovat či „vyšetřovat“ a prokázanou vědomost tak nabýt z vlastní iniciativy. Na závěr doplnění svého odvolání žalobce shrnul, proč subjektivní prekluzivní lhůta nemohla začít běžet v dubnu 2016, červenci 2016 či září 2016, vycházel přitom z přesvědčení, že hypotetické podezření a hypotetická možnost, že „něco nastalo“, někdo „něco udělal“, pro zahájení jejího běhu nestačí – dokud věřitel neví, že mu nějaké konkrétní právo vzniklo a nezná jeho obsah (zpravidla jde o informace o obsahu podstatné pro podání řádné žaloby), stěží může své právo uplatnit.

7. Žalovaný ve vyjádření k odvolání žalobce navrhl, aby odvolací soud rozsudek soudu prvního stupně potvrdil. Nesouhlasil s argumentací žalobce ohledně vztažení počátku běhu subjektivní prekluzivní lhůty na „skutečnou prokázanou vědomost“. Dle jeho názoru zákon nespecifikuje okolnosti či způsob, jak se o porušení zákazu měla korporace dozvědět, ani nestanoví podmínku,

zda se tak mělo stát skutečně prokazatelně či obdobně – postačí tedy, že se taková informace o konkurenčním jednání ke korporaci jakýmkoliv způsobem dostala. Dozvědění se o konkurenční činnosti pak nepodmiňuje zjištěním ani kvantifikací následků či důsledků takového porušení. Na řečnickou otázku žalobce v odvolání, jak by oprávněná osoba vůbec mohla zvolit a uplatnit své právo, když by neměla ani rámcovou povědomost o skutečné výši škody, dle názoru žalovaného dává odvoláním napadený rozsudek jedinou možnou a zákonnou odpověď, že pro uplatnění práva podle § 5 ZOK oprávněné korporaci postačí, pokud povinné osobě sdělí, že se tato povinná osoba dopouští konkurenčního jednání a že po ní proto požaduje vydání prospěchu, který v důsledku konkurenčního jednání získala nebo převedení práv vzniklých z tohoto konkurenčního jednání. Tím dojde ke stavění zákonné prekluzivní lhůty, není potřeba výši tohoto práva kvantifikovat. Oprávněná osoba se o konkurenčním jednání může dozvědět i na samém počátku takové konkurenční činnosti, kdy ještě žádný prospěch z konkurenční činnosti nemusel vzniknout, a přesto oprávněné osobě vzniká právo na vznesení nároku na vydání prospěchu či převedení práv. Zákon stanoví jednoznačnou prekluzivní lhůtu právě pro to, aby oprávněná osoba se vznesením nároků neotálela a svá tvrzená práva bránila bez zbytečného odkladu a neotálela s nimi i například proto, než narostou do určité výše. Pro uplatnění práv dle § 5 ZOK zákon stanoví lhůtu prekluzivní, a pokud se oprávněná osoba v jejím průběhu svých práv nedomáhá, má se za to, že jí konkurenční činnost nevádí, proto tato práva ztrácí. K námitkám žalobce k obsahové stránce emailových zpráv z dubna a července 2016 uvedl, že tyto emaily jsou dle jeho názoru co do obsahové (informační) stránky mnohem bohatší, než tomu je u emailu ze 7. 3. 2017, od kterého počátek běhu subjektivní lhůty odvozuje žalobce.

8. Krajský soud v Brně jako soud odvolací (§ 10 o. s. ř.) po zjištění, že odvolání bylo podáno k tomu oprávněným subjektem (§ 201 o. s. ř.), že směřuje proti rozhodnutí, proti němuž je přípustné (§ 201, § 202 o. s. ř.) a že bylo podáno včas (§ 204 o. s. ř.), v souladu s ustanovením § 212 a § 212a o. s. ř. přezkoumal rozsudek soudu prvního stupně, jakož i řízení mu předcházející, a dospěl k závěru, že odvolání žalobce není ve své podstatě důvodné.
9. Dle ustanovení § 5 odst. 1 ZOK, *obchodní korporace může požadovat, aby jí ten, kdo porušil zákaz konkurenčního jednání, vydal prospěch, který v důsledku toho získal, anebo aby na ni převedl z toho vzniklá práva, ledaže to vylučuje povaha získaných práv; to platí obdobně pro každého jiného nabyvatele tohoto prospěchu nebo práva, ledaže tento nabyvatel jednal v dobré víře.*
10. Dle odstavce druhého téhož ustanovení, *právo podle odstavce 1 lze u povinné osoby uplatnit do 3 měsíců ode dne, kdy se obchodní korporace o porušení tohoto zákazu dozvěděla, nejpozději však do 1 roku od porušení; k později uplatněnému právu se nepřiblíží.*
11. Dle ustanovení § 199 odst. 1 ZOK, *bez svolení všech společníků jednatel nesmí*
 - a) *podnikat v předmětu činnosti nebo podnikání společnosti, a to ani ve prospěch jiných osob, ani zprostředkovávat obchody společnosti pro jiného,*
 - b) *být členem statutárního orgánu jiné právnické osoby s obdobným předmětem činnosti nebo podnikání nebo osobou v obdobném postavení, ledaže se jedná o koncern, nebo*
 - c) *účastnit se na podnikání jiné obchodní korporace jako společník s neomezeným ručením nebo jako ovládající osoba jiné osoby se stejným nebo obdobným předmětem činnosti nebo podnikání.*
12. Mezi účastníky v podstatě nebylo sporu o tom, že R.M. byl členem statutárního orgánu jiné právnické osoby s obdobným předmětem činnosti nebo podnikání [§ 199 odst. 1 písm. b) ZOK]. Zda se tímto jednáním skutečně dopustil i porušení zákazu konkurenčního jednání, nebylo s ohledem na žalovaným vznesenou námitku prekluze (kterou se soud prvního stupně rozhodl vyřešit přednostně) v řízení před soudem prvního stupně nakonec blíže řešeno. Odvolací soud se zcela ztotožňuje s právními závěry soudu prvního stupně (a v podrobnostech na ně odkazuje), že posuzování počátku běhu subjektivní (tříměsíční ode dne, kdy se obchodní korporace o porušení zákazu dozvěděla) prekluzivní lhůty je v ustanovení § 5 odst. 2 ZOK vázáno na znalost oprávněné osoby, že došlo k porušení zákazu konkurence tak, jak je tento vymezen v ustanovení § 199 odst.

Shodu s prvopisem potvrzuje Jana Kristková.

1 ZOK, a nikoliv tedy, jak dovozuje žalobce, na znalost možného prospěchu nebo jiného výsledku porušení zákazu konkurence (není tedy správným ani názor žalobce, že běh prekluzivní lhůty je nutno posuzovat pro každý dílčí zisk zvlášť). Pokud jde o počátek běhu objektivní prekluzivní lhůty (jednoletá od porušení zákazu konkurence), je rovněž správným závěr soudu prvního stupně, že s ohledem na povahu a smysl ustanovení § 5 ZOK začne tato lhůta běžet již od okamžiku, kdy k porušení zákazu konkurence došlo. V této souvislosti nelze dospět k jinému závěru než, že rozhodujícím je okamžik „prvního“ porušení, neboť zakázaná jednání specifikovaná v ustanovení § 199 odst. 1 ZOK jsou jednáními pokračujícími (trvajících) již ze své podstaty - podnikání je soustavná činnost prováděná za účelem dosažení zisku [§ 199 odst. 1 písm. a) ZOK], členství ve statutárním orgánu právnické osoby rovněž nebývá krátkodobá záležitost [§ 199 odst. 1 písm. b) ZOK] apod. Na podporu správnosti tohoto závěru lze rovněž poukázat na rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 31. 3. 2009, sp. zn. 29 Cdo 1744/2008, který se sice týká předchozí právní úpravy (ustanovení § 65 zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník), nicméně dle názoru odvolacího soudu je aplikovatelný i v současné době. Nejvyšší soud v tomto rozhodnutí dospěl k závěru, že ustanovení § 65 odst. 2 obchodního zákoníku (pozn. odvolacího soudu - zněním odpovídá § 5 odst. 1 ZOK) nebrání společnosti, aby se domáhala uložení povinnosti osobě porušující zákaz konkurence zdržet se jednání, jímž tento zákaz porušuje. Na uplatnění takové žaloby se nevztahuje prekluzivní lhůta upravená v ustanovení § 65 odst. 3 obchodního zákoníku (pozn. odvolacího soudu – nyní upravená v § 5 odst. 2 ZOK).

13. Jelikož se však odvolací soud neztotožňuje se závěrem soudu prvního stupně, pokud jde o stanovení počátku běhu subjektivní i objektivní prekluzivní lhůty zopakoval (§ 213 odst. 2 o. s. ř.) dokazování všemi třemi emailovými zprávami (z 13. 4. 2016, z 1. 7. 2016 a ze 7. 3. 2017) a dále okamžitým zrušením pracovního poměru R.M. z 20. 3. 2017.
14. Pokud jde o skutková zjištění učiněná odvolacím soudem z emailových zpráv, tato jsou naprosto shodná se skutkovými zjištěními tak, jak je podrobně popsal soud prvního stupně v bodech 19., 20. a 23. odůvodnění rozsudku. Odvolací soud se rovněž zcela ztotožňuje i se závěrem soudu prvního stupně, že emailová zpráva z března 2017 je co do informační hodnoty (obsahu) prakticky totožná s předchozími emailovými zprávami z dubna a července 2016, jakož i se závěrem, že vědomost o porušování zákazu konkurence R.M. byly u žalobce schopné založit již emailové zprávy z roku 2016. Proto je na rozdíl od soudu prvního stupně toho názoru, že rozhodným pro počátek běhu subjektivní prekluzivní lhůty pro uplatnění práv dle § 5 odst. 1 ZOK žalobcem byl již okamžik, kdy jednatel (R.D.) tehdejšího společníka žalobce (XXXXX) obdržel k důkazu provedenou emailovou zprávu, tj. datum 13. 4. 2016. Subjektivní prekluzivní lhůta pro uplatnění práv dle § 5 odst. 1 ZOK proto žalobci marně uplynula dnem 13. 7. 2016.
15. Z listiny nazvané „Okamžité zrušení pracovního poměru“ adresované R.M. a datované dne 20. 3. 2017 vyplývá, že žalobce pracovní poměr R.M. zrušil pro porušení povinností vyplývajících z právních předpisů zvlášť hrubým způsobem, které spatřoval v tom, že na pozici jednatele žalobce současně zastával funkci jednatele žalovaného, který podniká ve stejném oboru jako žalobce, a to nejméně od roku 2014 – tzn. ještě dříve, než byl R.M. jmenován do funkce jednatele žalobce.
16. Z toho vyplývá, že R.M. porušil zákaz konkurenčního jednání [tento závěr je nutno samozřejmě brát s přihlédnutím k tomu, že fakticky (z důvodu nadbytečnosti) nebyla v řízení prověřována obrana žalovaného, že společník žalobce byl v okamžiku zvolení R.M. jednatelem žalobce na okolnost dle § 199 odst. 1 písm. b) ZOK výslovně upozorněn – neboť kdyby žalovaný toto své tvrzení prokázal, nejednalo by se ze strany R.M. o zakázané konkurenční jednání a žalobci by žádný nárok podle § 5 odst. 1 ZOK vzniknout nemohl] již v okamžiku, kdy byl jmenován do funkce jednatele žalobce, tj. dne 31. 3. 2015, a objektivní prekluzivní lhůta žalobci pro uplatnění práv dle § 5 odst. 1 ZOK proto marně uplynula dnem 31. 3. 2016.

17. Dle ustanovení § 654 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, *nebylo-li právo vykonáno ve stanovené lhůtě, zanikne jen v případech stanovených zákonem výslovně. K zániku práva soud přiblíďne, i když to dlužník nenamítne.*
18. Dle odstavce druhého téhož ustanovení, *ustanovení tohoto zákona o běhu promlčecí lhůty platí obdobně i pro prekluzivní lhůtu.*
19. V této souvislosti je nutno dodat, že při kombinaci objektivní a subjektivní prekluzivní lhůty platí, že právo se promlčí uplynutím té lhůty, která skončí dříve (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 3. 5. 2015, sp. zn. 28 Cdo 3634/2012, který se zabývá otázkou kombinace subjektivní a objektivní promlčecí lhůty). V posuzovaném případě tedy bylo na žalobci, aby své právo dle § 5 odst. 1 ZOK u povinné osoby uplatnil nejpozději do 31. 3. 2016, tedy fakticky ještě před tím, než mu vůbec začala plynout subjektivní prekluzivní lhůta.
20. Vzhledem k výše uvedenému je proto nutno uzavřít, že rozsudek soudu prvního stupně, kterým zamítl žalobu, je ve výroku věcně správný (I. výrok rozsudku soudu prvního stupně) a odvolací soud jej proto dle ustanovení § 219 o. s. ř. potvrdil.
21. Pro úplnost je nutno dodat, že odvolací soud neshledal důvodnou odvolací výtku žalobce, že soud prvního stupně se v odůvodnění svého rozhodnutí vůbec nevypořádal s žalobcovou argumentací, proč udavačské emailové zprávy z dubna a července 2016 nebyly objektivně způsobilé založit „skutečnou vědomost žalobce“. Jednak z odůvodnění rozsudku soudu prvního stupně jako celku je zcela zřejmé, že nesdílel žalobcův právní názor o tom, že pro uplatnění nároků a potažmo pro počátek běhu subjektivní prekluzivní lhůty je nutná tzv. skutečná vědomost žalobce o existenci takového nároku, nadto přímo v bodu 23. odůvodnění jasně prezentuje svůj závěr, proč za dostačující pro založení vědomosti žalobce o skutečnostech rozhodných pro počátek běhu subjektivní lhůty považuje již emailové zprávy z roku 2016. K tomu lze snad jen podotknout, že tvrzení žalobce, že „emailová zpráva ze 7. 3. 2017 nebyla odeslána bratrem R.M.“, není ničím jiným než pouhou spekulací, neboť emailovou adresu XXXXX si mohla zřídit libovolná osoba, tedy i bratr R.M..
22. Pokud jde o odvolací námitky žalobce směřující do procesní stránky věci, pak ani tyto odvolací soud nehodnotí jako důvodné. K námitce vytykající soudu prvního stupně, že neprovedl důkazy navržené žalobcem k prokázání nepravdivosti svědecké výpovědi J.V. odvolací soud dodává, že pro posouzení věci byla rozhodující jen skutková zjištění týkající se stanovení počátku běhu prekluzivních lhůt (že žalobce o porušování zákazu konkurence věděl již dříve než v březnu 2017 - tato byla soudem zjištěna i z jiných důkazů), a pokud snad výpověď svědka V. nebyla pravdivá v otázce objemu a rychlosti prodeje aut, pak je potřeba uvést, že touto otázkou se soud (vzhledem ke svému závěru o důvodnosti žalovaným vznesené námitky prekluze) vůbec nezabýval. Důvodná (ve smyslu vady řízení, která by měla za následek nesprávné rozhodnutí ve věci) rovněž není ani námitka žalobce, že soud prvního stupně nepostupoval v souladu s právem na spravedlivý proces, jestliže při ústním odůvodnění po vyhlášení rozsudku jako důvod pro zamítnutí žaloby uvedl marné uplynutí objektivní prekluzivní lhůty a o počátku a běhu subjektivní prekluzivní lhůty se jen letmo zmínil, zatímco písemné odůvodnění rozsudku je vystavěno na závěru o marném uplynutí subjektivní prekluzivní lhůty a otázce běhu objektivní prekluzivní lhůty se naopak věnuje jen doplňkově. K této námitce je nutno především uvést, že odvolací soud nemá jak ověřit, co přesně bylo obsahem ústního odůvodnění rozhodnutí. I pokud by ale k něčemu takovému došlo, nejednalo by se sice o postup procesně správný, nicméně v daném případě neznamenající porušení žalobcova práva na spravedlivý proces. Z obsahu spisu je totiž zřejmé, že soudem prvního stupně byla po celou dobu řízení posuzována jak otázka subjektivní prekluzivní lhůty, tak i otázka objektivní prekluzivní lhůty a obě otázky byly (byť s různou intenzitou) vypořádány jak v ústním, tak i v písemném odůvodnění rozsudku. Pokud žalobce ve svém odvolání dále namítal, že soud prvního stupně provedl „pouze zkratkovité a neúplné hodnocení žalobcových skutkových tvrzení“, pak je třeba poukázat na to, že podání žalobce sestávala zejména z obsáhlých právních rozborů

(nešlo tedy o skutková tvrzení v procesním slova smyslu), které však soud prvního stupně nepřesvědčily. Soud prvního stupně v odůvodnění svého rozhodnutí svůj právní názor na věc (odlišný od názoru žalobce) jasně a srozumitelně (a dle názoru odvolacího soudu v podstatě i správně) sdělil a odůvodnil, nebylo tedy potřeba, aby žalobcovy argumenty dále jednotlivě vyvracel. V souvislosti s právním posouzením věci odvolací soud dodává, že souhlasí i s názorem soudu prvního stupně, že žalobcem uváděná judikatura vážící se k náhradě škody či bezdůvodnému obohacení, není na daný případ aplikovatelná.

23. Dle ustanovení § 220 odst. 1 o. s. ř. změnil odvolací soud II. výrok rozsudku soudu prvního stupně, kterým byla v řízení zcela úspěšnému žalovanému (§ 142 odst. 1 o. s. ř.) přiznána náhrada nákladů řízení, neboť soud prvního stupně při stanovení výše cestovného vycházel z vyhlášky, která stanovovala náhradu za pohonné hmoty a amortizaci vozidla pro rok 2016 (vyhláška č. 385/2015 Sb.), zatímco žalovanému náleží náhrada cestovného v souvislosti s cestami na jednání v roce 2018 (vyhláška č. 463/2017 Sb.). Dle názoru odvolacího soudu jsou proto účelně vynaložené náklady žalovaného představovány:

- i) odměnou za zastoupení advokátem v rozsahu osmi úkonů právní služby po 16 300 Kč (tarifní hodnota 2 000 000 Kč; převzetí věci, vyjádření doručené soudu 20. 11. 2017, účast na jednáních dne 15. 2. 2018 a 4. 4. 2018 – 2 úkony, neboť trvalo déle než dvě hodiny, vyjádření z 16. 5. 2018, účast na jednání dne 3. 10. 2018 a vyjádření ze dne 15. 10. 2018) dle § 7 a § 11 odst. 1 vyhlášky č. 177/1996 Sb.;
- ii) odměnou za dva úkony právní služby ve výši $\frac{1}{2}$ z částky 16 300 Kč (počítáno z tarifní hodnoty 2 000 000 Kč; vyjádření k otázce věcné nepříslušnosti a účast na vyhlášení rozsudku dne 17. 10. 2018) dle § 7 a § 11 odst. 2 písm. c) a f) vyhlášky č. 177/1996 Sb.;
- iii) deseti režijními paušály k těmto úkonům po 300 Kč dle § 13 odst. 4 vyhlášky č. 177/1996 Sb.;
- iv) náhradou za ztrátu času na cestách k jednáním u soudu v rozsahu 8 půlhodin po 100 Kč dle ustanovení § 14 odst. 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb.;
- v) cestovným osobním automobilem reg. zn. XXXXX na trase Olomouc-Prostějov a zpět na jednání konaná dne 15. 2. 2018, 4. 4. 2018, 3. 10. 2018 a 17. 10. 2018 (celková délka trasy 40 km, průměrná spotřeba 5,9 l nafty na 100 km, v roce 2018 cena PHM 29,80 Kč/l + sazba základní náhrady za 1 km jízdy 4 Kč dle vyhlášky č. 463/2017 Sb.) ve výši 4 x 230 Kč;
- vi) to vše dle ustanovení § 137 odst. 1 a 3 o. s. ř. navýšeno o 21% DPH ve výši 31 798,20 Kč; celkem tedy 183 218,20 Kč (II. výrok tohoto rozsudku). Všechny tyto náklady odvolací soud shledává účelnými pro uplatňování či bránění práva žalovaným, a co do výše i úměrnými předmětu řízení a současně neshledal žádné podmínky, pro které by bylo možno přistoupit k aplikaci ustanovení § 150 o. s. ř.

24. O náhradě nákladů odvolacího řízení odvolací soud rozhodl dle ustanovení § 224 odst. 1 ve spojení s ustanovením § 142 odst. 1 o. s. ř. Žalobce nebyl se svým odvoláním úspěšný, žalovanému proto náleží právo na náhradu i všech účelně vynaložených nákladů řízení odvolacího. Tyto sestávají z:

- i) odměny za zastoupení advokátem v rozsahu dvou úkonů právní služby po 16 300 Kč (vyjádření k odvolání a účast na jednání; tarifní hodnota 2 000 000 Kč) dle § 7 a § 11 odst. 1 vyhlášky č. 177/1996 Sb.;
- ii) dvou režijních paušálů po 300 Kč k těmto úkonům dle § 13 odst. 4 vyhlášky č. 177/1996 Sb.;
- iii) cestovného ve výši 850,66 Kč osobním automobilem reg. zn. XXXXX na trase Olomouc-Brno a zpět dne 30. 1. 2020 (celková délka trasy 140 km, průměrná spotřeba 5,9 l nafty na 100 km, v roce 2020 cena PHM 31,80 Kč/l + sazba základní náhrady za 1 km jízdy 4,20 Kč dle vyhlášky č. 358/2019 Sb.);

- iv) náhrady za ztrátu času na cestě k jednání u soudu v rozsahu 4 půlhodin po 100 Kč dle ustanovení § 14 odst. 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb.;
- v) náhrady za 21% DPH ve výši 7 234,64 Kč počítané ze všech náhrad (§ 137 odst. 1 a 3 o. s. ř.);

celkem tedy 41 685,30 Kč. I všechny tyto náklady odvolací soud shledal účelnými pro uplatňování či bránění práva v odvolacím řízení úspěšným žalovaným, a co do výše i úměrnými k žalobou vymáhané částce. Ani v tomto případě neshledal podmínky pro aplikaci § 150 o. s. ř. (III. výrok tohoto rozsudku).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat dovolání k Nejvyššímu soudu České republiky ve lhůtě dvou měsíců od jeho doručení, prostřednictvím soudu prvního stupně; takové dovolání je však přípustné pouze tehdy, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak.

Proti rozhodnutí v části týkající se výroku o nákladech řízení není dovolání přípustné [§ 238 odst. 1 písm. h) o. s. ř.].

Brno 30. ledna 2020

Mgr. Zora Komancová v. r.
předsedkyně senátu